

Exkomunikační bula, kterou položil kardinál Humbert da Silva Candida (známý též jako Humbert z Moyenmontiers) na obětní stůl Chrámu Boží Moudrosti (Hagia Sofia) v Konstantinopoli dne 16. července 1054.

Humbert z Boží milosti svaté Římské církve kardinál, biskup; Petr, arcibiskup z Amalfi a Frederik, diakon a kancelář, všem synům katolické církve.

Svaté a římské, první a apoštolské stolici, jako hlavě přináležejí zvláštní péče o všechny církve. Pro dosažení pokoje mezi církvemi a užívajíc milosti ráčila poslat nás, svoje vyslance, do tohoto královského města, abychom podle toho, jak je napsané, uviděli, zda se zakládá na pravdě ten křik, který bez ustání z tohoto města vystupuje k našim uším, a pokud tomu tak není, abychom to poznali. A proto nechť vědí především slavní císařové, klérus, senát a lid tohoto města konstantinopolského a rovněž celá katolická církev, že jsme tu uviděli velké dobro, z čehož se velmi těšíme v Pánu, ale také velké zlo, ze kterého se velmi smutíme, protože pokud se týče sloupů císařských a čestných a moudrých občanů, je toto město pravověrné a křesťanské.

Avšak od Michala, pyšně nazývaného patriarcha, a od těch, co následují jeho hloupost, je do jeho středu každodenně zasévaný nesmírný koukol bludu.

Protože oni, tak jako simonisté, prodávají Boží dar. Tak jako valeziáni kastrují svoje přátele a nejen do klerického, ale navíc i do biskupského stavu je povyšují. Tak jako ariáni znovu křtí ve jménu svaté Trojice pokřtěné, především latinské věřící.

Jako donatisté tvrdí, že kromě Řecké církve není nikde jinde ve světě pravá církev, ani pravá svátost včetně křtu. Jako nikolaité obhajují tělesný svazek a povolují ho i posvěceným služebníkům oltáře. Jako severiáni proklínají Mojžíšův zákon. Jako pneumatochové či theumachové vyhodili z vyznání víry vycházení Ducha Svatého ze Syna. Tak jako manichejci uznávají kromě jiného, že je možné libovolně používat kvašený chléb k proměňování. Jako nazaréni se drží židovského zákona o očišťování, takže ani umírající dítě před dovršením osmého dne po narození nepokřtí a ženě v době menstruace či při porodu v nebezpečí smrti nechtějí podat eucharistii a když je pohanka, nechtějí ji pokřtít. A vlasy na své hlavě a i bradu si pěstují a ty, kteří si podle předpisu římské církve bradu holí, nepřipouští k přijímání.

Pro tyto omyly a jiné skutky byl Michal pokárán listem našeho pána, papeže Lva, odmítl však přijít k rozumu. Navíc nás, jeho vyslance, toužících rozumně zabránit takovému zlu, nechtěl přijmout a ani s námi mluvit. V chrámech zakázal sloužení liturgií. Latinské chrámy však nechal předem zavřít a nazvav je nekvašenými, slovy a skutky všude, kudy chodil, na ně kydal až tak, že mezi svými syny proklel apoštolskou stolicí, proti které se dodnes nazývá ekumenickým patriarchou.

Proto my nemohouce snášet takovéto neslýchané urážky na svatou a první apoštolskou stolicí a chránice katolickou víru před mnohými způsoby zničení,

autoritou svaté a jediné Trojice a též apoštolské stolice, jejíž posláni vykonáváme, též pravověrných otců všech sedmi ekumenických koncilů, klatbu, kterou náš nejdůstojnější papež na tohoto Michala a jeho následovníky, pokud by nepřišli k rozumu, uvalil, potvrzujeme.

Michal, nafoukanec, mezi patriarchy nejmladší mezi patriarchy nejmladší nafoukanec, a jen z lidského strachu nositel mnišského roucha, teď však známý těmi nejhoršími zločiny, s ním též Lev Ochridský zvaný biskup a Michalův kaplan Konstantin, který zneuctil latinské svátosti, když po nich šlapal nohama, a všichni jejich přívrženci ve všech výše připomenutých bludech a názorech, když je řádně neodvrhnou, necht' jsou prokleti, prokleti jsou se simonisty, valeziány, ariány, donatisty, nikolaity, severiány, pneumatochy, manichejci a nazarény a se všemi heretiky, ba i s d'áblem a jeho anděly. Amen, amen, amen.

Taktéž jiná exkomunikace, s tímto obsahem, byla přednesena nahlas před císařem a jeho velmoži:

Kdokoliv by víru svaté římské stolice a její svátosti tvrdošíjně odmítal, necht' je prokletý, Marantha, necht' se už nenazývá křesťanem katolíkem, ale kvašeným heretikem (tedy tím, kdo zavrhuje nekvašený chléb při liturgii), necht' se tak stane, fiat, fiat, fiat.